

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January -2026

Course	: MASKT	Date	: 17/02/2026
Subject Code	: MASKT-02	Time	: 11:30am to 01:45pm
Subject Name	: નાટ્યશાસ્ત્ર (અધ્યાય 1,2 અને 3) અને ઉરુભંગમ્	Duration	: 02.15 Hours
		Max. Marks	: 70

- પ્રશ્ન-1 (અ) નીચે આપેલ શ્લોકનું ભાષાંતર કરો. (કોઈ પણ બે) 10
1. સૌભોચ્છિષ્ટમુખં મહાસુશ્પ્રાકાર કૂટાઙ્કા શં કાલિન્દીજલદેશિકં રિપુબલપ્રાણોપહાશચિત્તમ્ ।
હસ્તોક્ષિસહલં કરોમિ રુધિશ્સ્વેદાદ્રપઙ્કોત્તરં ભીમસ્યોઽસિ યાવદદ્ય વિપુલે કેદાઈમાર્ગાકુલમ્ ॥
 2. આક્ષિપ્તલાઙ્ગલમુખોલ્લિખિતૈઃ શરીરૈ-નિર્દારિતાંસહૃદયાન્મુમલપ્રહારઃ ।
દાસ્યામિ સંયુગ્મહતાન્સશ્ચાશ્વનાગાન્ સ્વર્ગાનુયાત્રપુરુષાંસ્તવ પાણ્ડુપુત્રાન્ ॥
 3. યેનેન્દ્રસ્ય સ પારિજાતકતરુમાનેન તુલ્યં હતાં દિવ્યં વર્ષમહર્મણવજલે સુપ્તશ્ચ યો લીલયા ।
ત્રીત્રાં ભીમગદાં પ્રવિશ્ય સહમા મહમા નિર્વ્યાજયુદ્ધપ્રિય સ્તંનાહં જગતઃ પ્રિયેણ હરિણા મૃત્યોઃ
પ્રતિગ્રાહિતઃ ॥
 4. રિપુસમરવિમર્દ માનવીર્ય પ્રદીપ્તં સુતશતમતિધીર વીશ્મુત્યાદ્ય માનમ્ ।
ધરણિતલવિકીર્ણ કિં સ યોગ્યો ન ભોક્તુ સકૃદપિ ધૃતશષ્ટઃ પુત્રદત્તં નિવાપમ્ ॥
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. 04
1. હૃદયપ્રીતિજનનો યો મે નેત્રોત્સવઃ સ્વયમ્ ।
 2. અદ્યપ્રભૃતિ નાસ્તીદં પૂર્વભુક્તવાસનમ્ ॥
 3. કૃતઃ સ મે ભૂમિગતસ્તપસ્ત્રી દ્વારેન્દ્રકીલાર્થસમપ્રમાણઃ ॥
 4. ભાતૃશતં નષ્ટં ત્વશ્યેકસ્મિન્હતે હતમ્ ॥
- પ્રશ્ન-2 અલંકારશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવો 14
- અથવા
- અલંકારશાસ્ત્રના સંપ્રદાયો સમજાવો
- પ્રશ્ન-3 નાટ્યશાસ્ત્રના પૂર્વવર્તી આચાર્યોના નામ જણાવો. 14
- અથવા
- કર્ણભાર નાટકની સમીક્ષા કરો.
- પ્રશ્ન-4 ટ્રેકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) 14
1. મત્તવારણીની રચના
 2. ધ્વનિકાવ્ય
 3. કરુણાન્ત એકાંકી તરીકે ઉરુભંગમ
 4. દુર્યોધન-દુર્જયનું મિલન
- પ્રશ્ન-5 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (દરેકના બે ગુણ) 14
1. કાવ્યમીમાંસા ગ્રંથના રચયિતાનું નામ જણાવો?
(A) રાજશેખર (B) આનંદવર્ધન (C) ભામહ (D) મમ્મટ
 2. નિરુક્તના ગ્રંથના રચયિતાનું નામ જણાવો?
(A) આનંદવર્ધન (B) ભાસ (C) યાસ્ક (D) પાણિની

3. દુર્યોધનના ગદા યુદ્ધના ગુરુ કોણ હતા
(A) કૃષ્ણ (B) બલરામ (C) શકુનિ (D) અર્જુન
4. રસસુત્રના પ્રણેતા કોણ છે?
(A) ભરતમુનિ (B) આનંદવર્ધન (C) વામન (D) કુન્તક
5. વિભાવનાના કેટલા પ્રકાર છે?
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4
6. નાટ્યશાસ્ત્રના બીજા અધ્યાયનું નામ જણાવો.
(A) નાટ્યોત્પત્તિ (B) મંડપવિધાન (C) પૂર્વરંગવિધાન (D) રસાધ્યાય
7. સ્થાયિભાવ કેટલા છે?
(A) 5 (B) 6 (C) 7 (D) 8
